

svět katolickýma očima MONITOR

publicistický čtrnáctideník

ročník XXIII., číslo 6

29. 3. 2026 / neprodejné

Z OBSAHU Nepraktikující katolíci

08

Člověk má vždycky začínat tam, kde je největší chudoba

10

Kněžství Ježíše Krista a účast na něm

14

Foto: Jiří Vopálenský / Člověk a Víra

Po každém okruhu o závit výš

Když každoročně prožíváme během církevního roku opakovaně svátky a různá období, mohlo by nás to vést k jakési automatické rutině – všechno to už známe, víme, o co jde, a tak hrozí, že proplouváme, aniž bychom si něco odnesli. A to by byla škoda. Jednotlivé doby slavené během církevního roku jsou totiž šancí duchovně načerpat a růst.

Ti z vás, kteří vystupovali pěšky do kopule svatopetrského chrámu v Římě, si jistě vzpomenou na pocitově téměř nekonečnou spirálu, díky které se po této cestě člověk pomalu blíží k vrcholu. A i když se stále opakuje tatáž trasa po obvodu kopule, přece jen to není stejné – po každém okruhu je návštěvník o závit výš a vše vidí z nové perspektivy. Podobný hlubší vhled nám nabízí i opakované slavení svátků.

Co můžeme pro náš duchovní život a růst načerpat z prožitku velikonočních událostí? Vzhledem k tomu, že právě tyto

události jsou středem a vyvrcholením celých dějin spásy, můžeme čerpat opakovaně a bez omezení každý rok a ani tak nebudeme mít možnosti vyčerpány. Nabídnou zde jen dva impulzy, které nás mohou inspirovat k přemýšlení a vnitřnímu nastavení, které pak může zůstat trvalým rozměrem prožitku naší víry.

V souvislosti s utrpením Pána Ježíše můžeme do sebe nasát jeho postoj lásky. On, který mohl kdykoli seskočit z kříže, potrestat ty, kdo mu ubližovali, to neudělal. Z lásky k nám a k nebeskému Otci. S láskou snesl všechny ty, kteří se mu posmívali, z lásky vytrval, přestože to bylo extrémně těžké. Jeho postoj lásky je pro nás vzorem k následování. Tento postoj máme uplatňovat zvlášť ve chvílích, kdy je to náročné. Prožitek utrpení s Kristem nás obohacuje jeho motivací lásky pro chvíle, kdy budeme vystaveni různým typům zkoušek.

A ten druhý impuls můžeme čerpat z Ježíšova Zmrtvýchvstání. On zvítězil a nikdo a nic tuto skutečnost nezmění – Ježíš je absolutní vítěz. Díky našemu křtu, ke kterému se hlásíme při obnově křestních slibů na velikonoční vigílii, máme účast na jeho vítězství. Přijde mi, že někdy jdou křesťané životem jakoby s pocitem poraženosti nebo méněcennosti a chybí jim právě to velikonoční vědomí: Jsme na straně vítěze – Ježíšovo vítězství je i moje vítězství, a to je zcela zásadní skutečnost. Velikonoční prožitek Ježíšova vítězství nás totiž i ve chvílích neúspěchů a odmítání těch, kdo víru neberou vážně, staví do pozice pokorného sebevědomí – vím, že i přes to všechno jsem na straně vítěze, a to přeji i těm, kteří to doposud ani netuší.

*P. Marek Dunda
farář ve Vranově nad Dyjí*

Kardinál Sarah o Kněžském bratrstvu sv. Pia X.: „Víra nás nikdy nemůže vést k tomu, abychom rezignovali na poslušnost Církvi“

Kardinál Robert Sarah adresoval Kněžskému bratrstvu svatého Pia X. (FSSPX) naléhavou prosbu, aby nepřistupovalo k biskupským svěcením bez papežského mandátu, a napsal, že „opustit Petrovu loďku a zařídit se samostatně v uzavřeném kruhu znamená vydat se napospas bouřlivým vlnám“.

V otevřeném článku, vydaném ve francouzštině 22. února, se kardinál Sarah jako další z významných prelátů vyjádřil k aktuální otázce plánovaných biskupských svěcení v rámci FSSPX. Sarah psal o svých „silných obavách a smutku“, které v něm vyvolala zpráva, že se FSSPX chystá světit nové biskupy. „Slyšíme, že toto rozhodnutí neřídí se církevním zákonem je motivováno nadřazeným zákonem spásy duší, *suprema lex, salus animarum*,“ napsal a poté navázal otázkou: „Ale spásou je Kristus a ten je dáván jedině v Církvi. Jak můžeme tvrdit, že vedeme duše ke spáse jinými prostředky než těmi, které nám sám určil?“ [Úplné prohlášení je uvedeno na konci tohoto článku.]

Sarah, který dvacet let působil v římské kurii, byl od listopadu 2014 do února 2021 prefektem Kongregace pro bohoslužbu a svátosti, načež ho v úřadu vystřídal kardinál Arthur Roche. Jako známý obhájce liturgické tradice vyjádřil Sarah pro obavy bratrstva určité pochopení, když napsal: „Dobře si uvědomuji, že někteří zapomínají na to, že jedině řetězec neporušené kontinuity života Církve, zvěstování víry a slavení svátostí, který označujeme jako Tradice, zaručuje, že to, čemu věříme, je původní Kristovo poselství, předávané apoštoly.“ Navzdory tomu však kardinál Sarah bratrstvo varoval, že „v jádru katolické víry je naše poslání následovat Krista, který se stal poslušným až na smrt. Opravdu se obejdeme bez následování Krista v jeho pokoře, která ho dovedla na kříž? Nezrazujeme Tradici, když se uchylujeme k lidským prostředkům, abychom zachovali svá díla, jakkoli mohou být dobrá?“ „Udajně to [svěcení biskupů, aby se mohli starat o věřící] je motivováno věrností předchozímu učení Církve, ale kdo kromě samotného Petrova nástupce nám to může zaručit?“ napsal Sarah.

Důrazný text tohoto afrického kardinála připouští hojně překrucování nauky

uvnitř Církve. Píše o svém zármutku při pohledu na „zbabělost křesťanů, dokonce i prelátů, kteří rezignují na vyučování pokladu víry a upřednostňují své osobní názory na věroučné a morální otázky“, a později dodává: „Velice dobře vím, že se často i v samotné církvi pohybují vlci přestrojení za beránky.“ S poukazem na varování sv. Kateřiny Sienské ohledně jednoty s papežem a také na to, jak byl Pater Pio „nespravedlivě odsouzen“, Sarah prohlásil: „Můžeme potvrdit, že nejlepším způsobem, jak bránit víru, Tradici a autentickou liturgii, bude vždy následování poslušného Krista.“ Jeho zásah přichází pouhých čtyřiaadvacet hodin poté, co před plánovaným svěcením důrazně varoval i kardinál Gerhard Müller.

Oba kardinálové se však proti plánům FSSPX staví rezolutněji než biskup Athanasius Schneider, který – ač není úředníkem římské kurie – má s bratrstvem přímou zkušenost, neboť byl v roce 2015 apoštolským vizitátorem Svatého stolce u tohoto bratrstva. Ten nabádá k dialogu mezi Svatým stolicí a bratrstvem, založenému na lepších podmínkách, a zároveň naznačuje, že kardinál Victor Manuel Fernández vyjednávání neprospívá. „Obávám se, že za tímto tvrdým, nekompromisním a nerozvážným chováním Svatého stolce vůči FSSPX alespoň z části stojí lidé motivovaní ideologickými důvody,“ uvedl Schneider minulý týden.

Michael Haynes

Per Mariam: Mater Dolorosa
přeložila Alena Švecová

Než bude příliš pozdě! Výzva kardinála Roberta Saraha k jednotě

„Ty jsi Mesiáš, Syn Boha živého“ (Mt 16,16)

Těmito slovy Petr v reakci na Pánovu otázku ohledně jeho víry v něho shrnuje

odkaz, který Církev skrze apoštolskou posloupnost uchovává, prohlubuje a předává už dva tisíce let: Ježíš je Kristus, Syn živého Boha, tedy jediný Spasitel. Tato jasná slova papeže Lva XIV. o Petrově víře, která pronesl den po svém zvolení, dosud rezonují v mé duši. Svatý otec takto shrnuje tajemství víry, které biskupové, nástupci apoštolů, nikdy nesmí přestat zvěstovat. Kde však můžeme Ježíše Krista, jediného Vykupitele, najít? Sv. Augustin nám dává jasnou odpověď: „Kde je Církev, tam je Kristus.“ Proto se náš zájem o spásu duší projevuje naší péčí o to, abychom je vedli k jedinému zdroji, jímž je Kristus, který sám sebe dává ve své Církvi. Jedině Církev představuje řádnou cestu ke spáse, a proto je jediným místem, kde je víra předávána v celé její plnosti. Je jediným místem, kde se nám skrze svátosti plně dostává života milosti. V Církvi existuje určitý střed, závazný vztahový bod: římská církev, spravovaná Petrovým nástupcem, papežem. „A já ti pravím,“ řekl Ježíš, „že ty jsi Petr; a na té skále zbuduji svou církev a brány pekla ji nepřemohou“ (Mt 16,18).

Rád bych také vyjádřil své hluboké znepokojení a zármutek nad oznámením Kněžského bratrstva svatého Pia X., založeného arcibiskupem Lefebvrem, že přistoupí k biskupským svěcením bez papežského mandátu. Slyšíme, že toto rozhodnutí neřídí se církevním zákonem je motivováno nadřazeným zákonem spásy duší, *suprema lex, salus animarum*. Ale spásou je Kristus a ten je dáván jedině v Církvi. Jak můžeme tvrdit, že vedeme duše ke spáse jinými prostředky než těmi, které nám sám určil? Znamená toužit po spáse duší rozdělovat Kristovo mystické tělo způsobem, který může být nevratný? Kolika duším hrozí, že kvůli tomuto novému rozdělení zabloudí?

Slyšíme, že cílem tohoto činu je hájit Tradici a víru. Ví, jak dnes poklad víry někdy bývá v opovržení právě u těch, jejichž posláním je bránit ho. Dobře si uvě-

SLOVO KNĚZE

domuji, že někteří zapomínají na to, že jediné řetězec neporušené kontinuity života Církve, zvěstování víry a slavení svátostí, který označujeme jako Tradice, zaručuje, že to, čemu věříme, je původní Kristovo poselství, předávané apoštoly. Také však vím a pevně věřím, že v jádru katolické víry je naše poslání následovat Krista, který se stal poslušným až na smrt. Opravdu se obejdeme bez následování Krista v jeho pokoře, která ho dovedla na kříž? Nezrazujeme Tradici, když se uchylujeme k lidským prostředkům, abychom zachovali svá díla, jakkoli mohou být dobrá?

Naše nadpřirozená víra v neomylnost Církve nás může vést k tomu, že spolu s Kristem řekneme: „Má duše je smutná až k smrti“ (Mt 26,38), když vidíme zbabělost křesťanů, dokonce i prelátů, kteří rezignují na vyučování pokladu víry a upřednostňují své osobní názory na věroučné a morální otázky. Víra nás ale nikdy nemůže vést k tomu, abychom rezignovali na poslušnost Církvi. Svátá Kateřina Sienská, která se nezdráhala kárat kardinály, ba dokonce i papeže, zvolala: „Vždy poslouchajte pastýře Církve, neboť je průvodcem, jehož Kristus určil, aby k němu přiváděl duše.“ Dobro nelze duším nikdy zajistit vědomou neposlušností, neboť dobro duší je nadpřirozenou skutečností. Neredukujme spásu na světskou hru mediálních tlaků!

Kdo nám dá jistotu, že jsme opravdu ve styku se zdrojem spásy? Kdo zaručí, že svůj názor nezaměňujeme za pravdu? Kdo nás ochrání před subjektivismem? Kdo nám zaručí, že se dál sytíme jedinou Tradicí, která pochází od Krista? Kdo zaručí, že nepředbíláme Prozřetelnost, ale že ji následujeme a necháváme se vést jejími pokyny? Na tyto mučivé otázky existuje jenom ta odpověď, kterou dal Kristus apoštolům: „Kdo slyší vás, slyší mne, a kdo odmítá vás, odmítá mne; kdo odmítá mne, odmítá toho, který mě poslal“ (Lk 10,16; J 20,23). Jak na sebe můžeme vzít odpovědnost za odklon od této jediné jistoty?

Údajně to je motivováno věrností předchozímu učení Církve, ale kdo kromě samotného Petrova nástupce nám to může zaručit? To je otázka víry. „Kdo neposlouchá papeže, který zastupuje Krista v nebi, nebude mít podíl na krvi Božího Syna,“ řekla Kateřina Sienská. Nejde tu o světskou loajalitu člověku a jeho osob-

ním myšlenkám. Nejedná se o kult osobnosti papeže. Nejde o to, aby se poslušnost papeži řídila jeho vlastními představami či názory. Jde tu o poslušnost papeži, který podobně jako Kristus říká: „Mé učení není mé, ale toho, kdo mě poslal.“ Tento nadpřirozený pohled na kanonickou poslušnost zaručuje naše spojení se samotným Kristem. Je jedinou zárukou toho, že náš zápas o víru, katolickou morálku a liturgickou Tradici neskouzne k ideologii. Žádné jiné jisté znamení nám Kristus nedal. Opustit Petrovu loďku a zařít se samostatně v uzavřeném kruhu znamená vydat se napospas bouřlivým vlnám.

Velice dobře vím, že se často i v samotné církvi pohybují vlci přestrojení za beránky. Což nás před tím nevaroval sám Kristus? Avšak nejlepší ochranou před bludem zůstává naše kanonické spojení s Petrovým nástupcem. „Sám Kristus chce, abychom zůstali v jednotě a abychom ani tehdy, když nás zraňují skandály špatných pastýřů, nepouštěli církev,“ říká nám svatý Augustin.

Jak můžeme zůstat lhotejnými k Ježíšově úpěnlivé modlitbě k Otci, „aby byli jedno, jako my jsme jedno“ (J 17,22)? Jak můžeme pod záminkou spásy duší dál rozdělovat jeho tělo? Není snad tím, kdo zachraňuje, Kristus? Cožpak duše zachraňujeme my a naše struktury? Což svět neuvěří a nedojde spásy skrze naši jednotu? Tato jednotu je v první řadě jednotou katolické víry; je také jednotou v lásce a konečně jednotou v poslušnosti.

Rád bych vám připomněl, že svatý Pater Pio z Pietrelciny byl za svého života lidmi z církve nespravedlivě odsouzen. Ačkoli mu Bůh dal zvláštní milost, aby pomáhal duším hříšníků, bylo mu na dvanáct let zakázáno zpovídat. Co udělal? Odepřel ve jménu spásy duší poslušnost? Vzbouřil se ve jménu věrnosti Bohu? Ne, zůstal zticha. Vstoupil do křižující poslušnosti, s jistotou, že jeho pokora bude plodnější než jeho vzpoura. Napsal: „Dobrý Pán mi dal poznat, že poslušnost je to jediné, co se mu líbí; pro mě je jediným prostředkem, jak doufat ve spásu a zpívat o vítězství.“

Můžeme potvrdit, že nejlepším způsobem, jak bránit víru, Tradici a autentickou liturgii, bude vždy následování poslušného Krista. A Kristus nám nikdy nepřikáže, abychom narušovali jednotu Církve.

Nedávno jsme měli duchovní cvičení a to byla možnost se na chvíli zastavit, pustit z hlavy běžné pastorační starosti a zabývat se otázkami, na které čas nezbyvá, nebo se jim člověk podvědomě vyhýbá. Takových otázek má jistě každý z nás dostatek, až přehřel. Ale někdy chybí čas, jindy nálada či ochota se jimi hlouběji zabývat.

Nemám na mysli otázky typu: „Proč já si nevzala Pištu Hufnágla?“ Ale spíše: jak situaci, ve které se zrovna či dlouhodobě nacházím, prožívat tak, abych i přes všechny komplikace a jiné těžkosti dokázal přinášet světlo do života jiných, ale i svého? Kolik temných zákoutí mám ve svém srdci a co se v nich snažím skrýt před druhými, před Bohem a před sebou samým?

Jsou to totiž otázky velice užitečné, ale též velice nepříjemné. To už je taková vlastnost užitečných otázek. Možná bychom si ještě troufli položit je druhým, u některých i s gusem. Ale sami sobě!?

Už jen pár hodin nás dělí od začátku Svatého týdne, kdy budeme finišovat s přípravami na Velikou Noc, o které budeme, jako každý rok, prožívat radost, že ten, který je Světlo světa, z hrobu vstal. A tím přinesl světlo i do našich životů, i když nás od těchto událostí dělí téměř dva tisíce let. Světlo, ve kterém i výše zmíněné otázky dokážeme zodpovědět tak, aby nám přinesly užitek.

Nalézt odpověď je však jen první krok a zůstat u něj by bylo málo. Daleko více světla, ale i síly a – především – Boží milosti potřebujeme ke krokům následujícím, neboť sejit z cesty je tak snadné. Snadnější než na ní zůstat. Kéž v tomto světle a milosti, které vám všem přeji a vyprošuji k letošním oslavám Kristova zmrtvýchvstání, dojdeme k okamžiku, kdy sami na sobě poznáme, co je vzkříšení mrtvých, abychom se mohli věčně radovat.

P. Evermod Jan Sládek

P. Mgr. Evermod Jan Sládek, OPraem.
administrátor farnosti Zruč nad Sázavou

JEŽÍŠ MUSEL VSTÁT Z MRTVÝCH

5. duben 2026 – Slavnost Zmrtvýchvstání Páně – Jan 20,1–9

Jan Zlatoustý

Pán vstal z mrtvých, když byl kámen s pečeti ještě na hrobě. Bylo však třeba ujistit i ostatní, a proto se po vzkříšení hrob otevírá, aby se uvěřilo tomu, co se stalo. To nakonec podněcuje i Marii. Když viděla odvalený kámen, nevešla ani nenahlédla dovnitř, ale hnána velkou láskou rychle běžela k apoštolům. O vzkříšení ještě nevěděla nic jistého, domnívala se, že někdo přenesl tělo.

Evangelista nepřipravil ženu o tuto chválu ani nepovažoval za hanbu, že se to nejprve dozvěděli od ní. Jakmile to tedy uslyšeli, s velkou horlivostí přicházejí k hrobu.

A když přichází, vidí ležet plátna; proto následuje: „Naklonil se dovnitř a viděl, že tam leží (pruhy) plátna.“ Sám však nic dalšího nezkoumal a ponechal to tak; to znamenají následující slova: „ale dovnitř nevešel“. Petr vstoupil rázněji, všechno důkladně prozkoumal a uviděl více; proto následuje: „Pak za ním přišel i Šimon Petr, vešel do hrobky a viděl, že tam leží (pruhy) plátna. Rouška však, která byla na Ježíšově hlavě, neležela u těch (pruhů) plátna, ale složená zvlášť na jiném místě.“ To bylo znamením vzkříšení. Kdyby ho přenášeli, nesvlékali by jeho tělo. Ani kdyby ho ukradli, nestarali by se o to, aby vzali roušku, svinuli ji a položili na jiné místo než plátna, ale jednoduše by vzali tělo tak, jak bylo. Proto Jan výše uváděl (Jan 19,39–40), že byl pohřben pomazaný myrhou, díky níž plátna přilnou k tělu, aby tě nemátli ti, kdo říkají, že ho odnesli zloději. Zloděj by nebyl tak nerozumný, aby vynakládal tolik námahy na zbytečnost. Po Petrovi vstoupil i Jan; proto následuje: „Potom vstoupil i ten druhý učedník, který přišel ke hrobu první, viděl a uvěřil.“

Teofylakt

Ptáš-li se, jak přišli k hrobu, když tam stáli strážci, je to pošetílá otázka. Poté, co Pán vstal z mrtvých a do hrobu přišel anděl

doprovázený zemětřesením, strážci utekli a oznámili to farizeům (srov. Mt 28,11).

Nebo jinak: Petra chápej jako činného a rozhodného, Jana jako kontemplativního a vnímavého, aby získal poznání o božských věcech. Kontemplativní bývá často napřed díky poznání a vnímavosti, ale činný svou neúnavnou pílí a horlivostí předčí jeho bystrost a dříve spatří Boží tajemství.

Augustin

Podle některých Jan uvěřil, že Ježíš vstal z mrtvých. Následující slova tomu však nenásvědčují. Viděl prázdný hrob a uvěřil tomu, co řekla žena; následuje totiž: „Ještě totiž nerozuměli Písmu, že Ježíš musí vstát z mrtvých.“ Neuvěřil tedy, že vstal z mrtvých, když nevěděl, že má vstát. A když to dříve slyšeli od samotného Pána, nerozuměli mu, ačkoli to říkal zcela otevřeně. Byli totiž zvyklí slyšet od něho podobenství a mysleli si, že tím myslí něco jiného.

Řehoř

Nemůžeme se domnívat, že takto podrobný evangelistův popis v sobě neskrývá žádná tajemství. Mladší Jan představuje synagogu, starší Petr církev z pohanů. Synagoga sice poznala Boha dříve než církev, ale lidstvo bylo původně pohanské a teprve později z něj byl vyvolen Izrael. Běželi spolu, protože pohanstvo kráčelo spolu se synagogou po téže společné cestě, i když ne ve stejném smyslu, od svého vzniku až do svého zániku. Synagoga přišla k hrobu první, ale nevešla dovnitř, protože sice přijala přikázání Zákona a slyšela prorocství o Pánově vtělení a utrpení, nechtěla však uvěřit ve zmrtvýchvstalého. Přišel však Šimon Petr a vstoupil do hrobu: církev z pohanů, která šla za ní, poznala, že Ježíš Kristus byl podle těla mrtev, a zároveň uvěřila, že je živý Bůh. Rouška, kterou měl Pán na hlavě, neleží spolu s plátny, neboť „hlavou Krista je Bůh“ (1 Kor 11,3)

Žaltář ze St. Albans (1120)

a nepochopitelná tajemství jeho božství jsou oddělena od našeho slabého poznání a jeho moc přesahuje stvořenou přirozenost. A říká se, že ji „našli nejen odděleně, ale i svinutou“: když je plátno svinuto, není vidět jeho začátek ani konec, a Boží vznešenost nemá začátek ani konec. A správně se dodává „na jednom místě“: Bůh není v rozdělenosti názorů a jeho milost si zasluhují ti, kdo se nerozdělují pohoršeními sekt. Rouškou se obvykle utírá pot při námaze, a tak pod rouškou můžeme chápat i Boží utrpení. Roušku, kterou měl na hlavě, tedy nacházejí zvlášť, protože utrpení našeho Vykupitele je jedinečné a velmi vzdálené našemu utrpení. On je snášel bez viny, my za vinu. On chtěl podstoupit smrt dobrovolně, my k ní přicházíme proti své vůli. A po Petrovu vstupu vstoupil i Jan: na konci světa se k víře ve Vykupitele připojí i Judea.

přeloženo, zpracováno a redakčně upraveno podle www.catena aurea.sk

„BŮH JE LÁSKA.“ (1JAN 4,16)

Tváří v tvář tomu, co se kolem nás děje, může tvrzení, že Bůh je láska, znít pro mnohé téměř jako provokace.

Vzpomínám si na svůj rozhovor s jedním hospodářem, který o sobě prohlašoval, že je nevěřící, a přesto občas navečer přicházel na kus řeči. Jednou mi řekl: „Míro, podívej se na to, co se děje, kdyby Pán Bůh byl, nemohl by se na to dívat.“ Chápal jsem ho a mnozí tuto námitku asi známe. Je pochopitelná. Jak ji ale uvést do souladu s inspirovanou větou sv. Jana Evangelisty, miláčka Páně, který ve svém prvním listě píše: „Bůh je láska“? Zkusme se na celou záležitost podívat skrze tajemství velikonočních svátků.

Nejkrásnější chvíle bývají ty, kdy se člověk těší na to, co přichází. V přírodě to může být předjaří, které přislubuje vítězství života. Příroda opouští zimní spánek a pomalu se objevují známky nového života – větve vrby dostávají načervenalou barvu, objevují se sněženky, později jehnědy a zlatý déšť. Pozorujeme zázrak života, který překonává zdánlivou smrt. Do této doby spadají velikonoční svátky, které nám připomínají ještě něco hlubšího. Slovo Velikonoce pochází od výrazu „Veliká noc,“ to byla noc, ve které Bůh vyvedl Izraelity z egyptského otroctví. Ježíš Kristus však této noci dal ještě hlubší smysl. Vysvobodil svým utrpením na kříži a zmrtvýchvstáním třetího dne lidstvo ze smrti věčné, to je ze zla současného i zla věčného – pekla.

Když se díváme na dnešní rozbouraný svět, na stále větší prosazování práva silnějšího, na to, kdy se jazyk používá často ke křivení pravdy, kdy v hrozných válkách denně hasnou tisíce životů, nemusíme si peklo vymýšlet, protože mnohdy je již tady. Pravdivě to vyjádřil významný německý kardinál Joachim Meisner. Když se ho kdosi zeptal: „Viděl jste peklo?“ odpověděl: „Ano, v Osvětimi.“ A ono existuje v různých, třeba menších formách i dnes. Protože Bůh viděl, že člověk, který jej odmítl, je schopen z jeho krásného a dobrého stvoření udělat peklo, poslal, jak říká Písmo

Nového zákona, svého jednorozeného Syna, aby žádný, kdo v něho věří nezhynul, ale měl život věčný. Ježíš přinesl radostnou zvěst, že Bůh má pro nás slova života, a kdo jim naslouchá, nezabloudí, ale bude mít plnost života, tady na zemi a jednou na věčnosti.

Na Zelený čtvrtek si připomeneme poslední večeři Páně, kterou slavil se svými apoštoly, dal jim přikázání lásky a daroval se jim jako duchovní pokrm. Na Velký pátek obětoval na kříži Otcí svůj život za všechny lidi, aby nás vykoupil z našich vin a veškerého zla. Při sobotní slavnosti – velikonoční Vigílii, oslavíme Ježíšovo Zmrtvýchvstání. V Neděli Zmrtvýchvstání pak děkujeme Bohu za to, co pro nás vykonal. Vystihuje to pěkně sloka jedné velikonoční písně:

*Aleluja! (Chvalme Pána)
Živ buď nad smrtí slavný vítěz,
jež z hrobu svého právě vstal,
Pán Ježíš bludných ovcí přítel,
jež za ně život v oběť dal.
Zněj jasně z věků do věků,
čest chvála Bohu člověku.*

Když jsem si před lety vybíral citaci z Písma na svůj primiční obrázek, dlouho jsem hledal, až jsem nakonec našel slova: „Bůh je láska.“ Ano, Bůh je Stvořitel, je Všemohoucí, ví všechno, je garantem konečné spravedlnosti, je také soudce živých i mrtvých, je věčný, je všudypřítomný, je Otec, ale to největší je, že je Láska. Svědčí o tom celé stvoření, vesmír, mikrokosmos i makrokosmos, člověk sám, stačí se podívat do bezelstných očí malého dítěte. O jeho lásce vypráví každá květina i drobný tvor. Také to, že člověka stvořil jako muže a ženu. Vše to je jeho darem, darem jeho lásky. Jen my to někdy kazíme. A Bůh dlouho čeká, protože je láska. A my jsme netrpěliví.

Před lety jsem byl poslán do horské vesničky takřka za trest, protože jsem

se setkával s mladými lidmi a „kazil je“ evangeliem. Řízením Božím se pak fara stala místem setkání mnoha mladých lidí z celé naší vlasti. Kdo je přitahoval? Byl to On, přítomný mezi těmi, kteří se snažili žít v jeho jménu. Mnozí hovořili o mimořádné atmosféře. Co to bylo? Byl to On, který je Láska. Nebyl to pouze jednotlivý zážitek, trvalo to léta a určitým způsobem to pokračuje dodnes. A tak se mi stále potvrzuje, že na to, abychom alespoň trochu zažili, že Bůh je Láska, stačí dva nebo tři shromáždění ve víře a ve snaze o vzájemnou lásku.

Tak tedy požehnané Velikonoce všem, a pokud je chcete prožít do větší hloubky, zvu vás k účasti na velikonočních bohoslužbách. Tam si s radostí připomeneme, že Bůh v Ježíši Kristu stojí na straně člověka a přebývá mezi námi a plní svůj příslib: „Já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa.“

P. Miroslav Šimáček

J.M. can. Mgr. Miroslav Šimáček
administrátor in spiritualibus
tanvaldských farností

Vážení čtenáři,

**k velikonočnímu přání autora
se také přidáváme. Ať je
Zmrtvýchvstalý Kristus vaší stálou
nadějí.**

redakce RC Monitoru

Být katolíkem

Prostor pro otázky víry, církve a života

Víra není soubor hotových odpovědí, které si člověk jednou osvojí a má vystaráno. Je spíše cestou, na níž se otázky v různých obdobích života znovu vracejí. Proměňují se okolnosti, přicházejí radosti i zranění a spolu s nimi se mění i způsob, jak člověk přemýšlí o Bohu, církvi a vlastním duchovním životě.

Tento vzdělávací cyklus vychází z přesvědčení, že ptát se je přirozenou součástí víry. Nechce nabízet rychlé odpovědi ani návody, ale pomoci zorientovat se, pojmenovat zkušenosti a otevřít prostor pro hlubší porozumění. Jednotlivé díly se budou věnovat základním tématům křesťanské víry, duchovního života a morálky s důrazem na srozumitelnost a lidskou zkušenost.

CO JE RŮŽENEC A PROČ HO CÍRKEV DOPORUČUJE?

Podle tradice sahající do 13. století se počátky modlitby růžence připisují svatému Dominiku Guzmánovi, kterému se měla zjevit Panna Maria a naučit ho této zbožnosti.

Později, v 16. století, papež Pius V. ustanovil jeho liturgickou památku na 7. října, den, který připomíná výročí vítězství v bitvě u Lepanta. Od té doby tuto modlitbu římská papežová neustále doporučuje jako veřejnou a všeobecnou modlitbu tváří v tvář běžným i mimořádným potřebám svaté církve, národů i celého světa.

Růženec (latinsky *rosarium*, „zahradka růží“) je oblíbenou modlitbou naší Matky, zaměřuje naši mysl i srdce na Pána Ježíše. Když se modlíme růženec, znovu prožíváme nejdůležitější a nejvýznamnější okamžiky dějin spásy. Růženec nám pomáhá vstupovat do Ježíšových tajemství a prožívat je spolu s Pannou Marií. Ona je tou, která Krista zná nejlépe, neboť právě v jejím lůně se utvářel a přijal od ní i lidskou podobu.

V této mariánské modlitbě se snoubí ústní modlitba a rozjímání o křesťanských tajemstvích, které představuje jakousi duši růžence. Možná ho máme spojený hlavně s opakováním modliteb. Jenže právě v té jednoduchosti se skrývá něco mnohem hlubšího. Díky rozjímání

Foto: Miroslav Novotný / Člověk a Víra

o tajemstvích růžence se oživuje ústní modlitba, tedy *Otče náš* a *Zdrávas Maria*, a vnitřní život dostává hluboký obsah, který se stává zdrojem modlitby a kontemplace během dne.

Proč se modlit růženec? Jednoduše

řečeno: protože nás přibližuje ke Kristu. S Marií se učíme dívat se na jeho život – a postupně i na ten svůj. Růženec není útěk od reality. Naopak. Učí nás dívat se na svět z Boží perspektivy. Do jednotlivých desátek můžeme vkládat své staros-

ti, radosti, rodinu, práci i problémy světa.

Růženec má zvláštní rytmus. Klidný, pomalý, opakující se. V dnešní úspěšné době to může působit nezvykle – někdy až nudně. Ale právě tady je jeho síla. Opakování modliteb není prázdné – pomáhá ztišit mysl a otevřít prostor pro skutečné setkání s Bohem. A co když se při modlitbě rozptýluje? To se stává každému. Neznačená to, že se modlíme špatně. Stačí se vrátit – znovu a znovu.

Často se stává, že se nám růženec nedaří modlit a rozjímat nad ním tak, jak bychom si přáli. K možným časovým omezením se přidávají i běžné obtíže se soustředěním. Snažíme se vnímat jednotlivé modlitby *Zdrávas Maria*, které tvoří tajemství, ale mysl se občas obrací k jiným záležitostem, které nás zaměstnávají. Úlevu a povzbuzení nám mohou přinést slova svatého Josemaríi Escrivá: „Při modlitbě jsi rozptýlený. – Snaž se rozptýlení vyhnout, ale netrap se, když i přesto rozptýlený zůstáváš. Nevidíš, jak si v běžném životě i ty nejhodnější děti hrají s věcmi kolem sebe, aniž by dbaly na to, co říká jejich otec? – Neznačená to nedostatek lásky ani úcty: je to slabost a malichernost vlastní dítěti. Tak se podívej: ty jsi dítětem před Bohem.“

Jedním z nejsilnějších doložených

příběhů o síle této modlitby je život blahoslaveného Bartola Longa. V 19. století byl Bartolo úspěšným právníkem v Neapoli, ale zapletl se do okultismu a spiritismu. Došel tak daleko, že se stal „veleknězem“ satanského kultu. Tato cesta ho však dovedla k hlubokým depresím a myšlenkám na sebevraždu.

V nejtěžší chvíli svého života, když procházel údolím Pompejí, uslyšel v srdci hlas: „Pokud hledáš spásu, rozšiřuj růženec. Maria slíbila, že ten, kdo bude šířit její růženec, bude spasen.“ Bartolo vzal toto zaslíbení doslova. Změnil svůj život, začal učit chudé lidi modlit se a vybudoval slavnou baziliku v Pompejích. Muž, který byl kdysi ztracen v temnotě, našel díky růženci vnitřní pokoj a smysl života. Svatý Jan Pavel II. ho později nazval „apoštolem růžence“. Jeho příběh ukazuje, že žádná situace není pro Boha ztracená, pokud se držíme Mariiny ruky.

Mezi všemi úmysly, které lze svěřit modlitbě růžence, papežové v posledních letech zvlášť zdůrazňují dva. Jednak je to mír, neboť „růženec působí na modlícího se člověka jako prostředek pokoje, který ho připravuje přijímat a prožívat v hloubce svého nitra a šířit kolem sebe pravý mír“. A pak rodina: „Rodina, která se modlí společně, zůstává jednotná (...).

Když rozjímá o Ježíši, každý člen znovu získává schopnost dívat se druhému do očí, komunikovat, projevovat solidaritu, vzájemně si odpouštět a začínat znovu s obnovovanou smlouvou lásky skrze Božího Ducha“ (sv. Jan Pavel II.). Tyto dva úmysly můžeme svěřit Marii: být rodinami, které všude, kde se nacházejí, šíří pokoj.

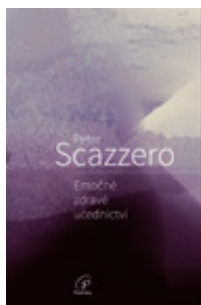
Možná právě dnes, v době roztržitého a neklidu, znovu objevujeme hodnotu jednoduchých věcí. Růženec není složitý. Nepotřebuje nic zvláštního. Jen čas, ochotu a trochu trpělivosti. A přesto dokáže proměňovat život. Tak jednoduchá a zároveň tak hluboká modlitba si opravdu zaslouží, aby ji člověk znovu objevil.

Na závěr je vhodné připomenout, že tato mariánská modlitba je obohacena možností získat plnomocné odpustky. Plnomocné odpustky se udělují, pokud se růženec modlí v kostele nebo veřejné kapli, v rodině, v řeholním společenství nebo ve zbožném sdružení. K jejich získání je ovšem nutné splnit obvyklé podmínky pro udělení odpustků.

Mgr. Magda de Pedro

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ PAULÍNKY • Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1,
tel.: 224 818 757, on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, objednavky@paulinky.cz

Peter Scazzero: *Emočně zdravé učednictví*

Zatímco autor coby pastor početného multietnického sboru musel po letech řešit způsob učednictví, který mu byl předáván, a jak sám formoval druhé, čtenář si záhy uvědomí znepokojivou skutečnost, že v našich kruzích jde většinou o naprosto opomíjené téma. O to víc doporučujeme toto vzácné hluboké dílo pozornosti křesťanů v naší zemi, a to napříč církevními denominacemi.

Brož., 328 s., cena 369 Kč

Nouven: *Putování k Letnicím: Průvodce dobou velikonoční a svatodušní nověna*

Postní doba má v našich životech pevné místo, ale období velikonoční radosti nám často proklouzne mezi prsty. Co to tentokrát zkusit jinak? Podobně jako Ježíš doprovázel učedníky do Emauz a vysvětloval jim Písmo, může se i tato brožurka stát naším průvodcem na cestě od prázdného hrobu k milosti seslání Ducha svatého.

Do každého dne tohoto padesátidenního putování nás uvede úryvek z Bible, na který naváže krátké zamyšlení, citát z katechismu a modlitba. Celá pobožnost pak vrcholí svatodušní nověnou.

Brož., 72 s., cena 149 Kč

NEPRAKTIKUJÍCÍ KATOLÍCI

Podle frekvence témat řešených v českém křesťanském on-line prostoru by se mohlo zdát, že věřící a duchovně hledající u nás trápí několik zcela zásadních otázek, a to: O kterých církevních svátcích je otevřeno v Tescu; jestli se po masturbaci oslepne a konečně zda člověk k tomu, aby měl autentický vztah k Bohu, potřebuje chodit do kostela.

Zejména třetí jmenovaná otázka se vrací s pravidelností Perseid, takže není divu, že jsem na ni narazil také před několika dny. Zastánci volného vztahu ke kostelní lavici snášeli argumenty z řady oblastí: od meteorologické (prší) přes logistickou (je třeba oblékat děti) až po sociálně vztahovou (v kostele potkám protivnou sousedku.) Zazněly ovšem i některé vážnější námitky.

Ideovým východiskem článku, kolem něhož se diskuse vedla, totiž byla otázka: Co dělat, když mi chození do kostela nedává to, co považuju za důležité? Zdá se být tak palčivou, že se řešila dokonce na diskusním fóru známé intelektuální platformy Dominikánská 8, a právě tuto diskusi článek reflektuje. Otázka sama přitom lehce implikuje přesvědčení, že kostel jsou lázně Velichovky, kam chodíte zregenerovat, osvěžit se a nechat se pohýčkat.

Argumenty se snažely zejména pro kostelní neúčast. Covid nás naučil, že to jde i jinak: televizní kamera zprostředkuje dění u oltáře i těm, kteří ze zadních lavic nic nevidí. Nedělní procházka s dětmi, které v kostele nebetyčně otravují, se může proměnit v milou hodinku katecheze. A když drobotině přibalíte do batůžku pšeničnou tyčinku s hrozkami... jasně, trochu to karikuju, ale přesně tímhle směrem článek míří: liturgie je zbytná, důležitý je osobní žitý vztah k Bohu.

Ještě evidentnější je posun chápání smyslu liturgického života církve ve zmínce o lidech, „kteří by do kostela šli rádi, ale v aktuální životní situaci se tam necítí úplně přijati – a někdy to není jen jejich dojem, opravdu přijati nejsou“. OK, může být, život je někdy složitý, a ne každé farní společenství vyniká velkorysou laskavostí. Jenže mše svatá je Boho–služ-

Foto: Tomáš Hysek / Člověk a Vira

ba; jejím smyslem je společné chválení Boha, ne skupinová terapie. Nezpochybňuju, že i tento rozměr do života církevního společenství patří. Ale jsou pro něj vhodné jiné pastorační formáty.

A právě mezi nimi hledají diskutující příklady činností, které se mohou stát „trvale udržitelnou“ alternativou účasti na mši svaté. Vedle již zmíněné procházky s dětmi je to např. křížová cesta na kole; pobožnost u výklenkové kaple přerývané odfuní sportovec v duhovém trikotu, než se znovu vyšvihne do sedla svého bicyklu a stařenkám s chodítky zmizí v oblaku prachu. Jako čin hodný medializace se pak vyjevuje také předvelikonoční pletení košíků na faře nebo dětská inscenace pašijové hry. Článek končí rozpačitým výčtem nejbanálnějších komunitních aktivit.

Nějaký závěr? Liturgie je vrcholem a pramenem života církve. Aby neztratila svůj nejlustnější obsah, vyžaduje osobní účast věřícího společenství. Existují jistě skutečnosti, které ji vylučují: nemoc, fyzická izolace apod. Důvodem pro její odmítnutí ale nemůže být to, zda a nakolik její podoba uspokojuje naše momentální potřeby, protože kvůli našim momentálním potřebám se neděje. Nemusíme dokonale vidět na to, co se děje na oltáři – víra je ze slyšení: Šema Jisra'el... Nemusíme dětem v kostele zajistit herničku ani skákací hrad – schopnost postupně se ukáznovat a kontrolovat vlastní impulsivitu může dítěti leda prospět. A nemusíme v kostele každou neděli slyšet třicet vyzná-

ní lásky, protože Ten, za kterým jsme tam přišli, nás miluje bezpodmínečně.

Není bohužel tak řídké zaslechnout: Já ke svojí víře kostel nepotřebuju, nebo dokonce: Já ke svojí víře nepotřebuju církev. To může být jistě pravda, pokud nemluvíme o katolické víře. Ta je totiž vírou společenství, kde jedni nesou břemena druhých a vzájemně si pomáhají do nebe. Být katolíkem znamená účastnit se liturgického života církve, a tedy ano – chodit v neděli do kostela. Ačkoli je účast na nedělní mši svaté tzv. povinnost, většina těch, kdo se jí pravidelně účastní, ji pociťuje jako radost, zdroj vnitřní síly a také jako velkou milost.

Jsem proto lehce rozpačitý ze sloví „praktikující katolík“. Vnímám ho jako čirý pleonasmus, podobný obrátům „starý kmet“ nebo „hospitalizace v nemocnici“. Buď jste katolík či katolička, a pak jste tedy samozřejmě „praktikující“, nebo máte někde v šupletí křestní list, na půdě reklamní betlém od Kolínské cikorky a o Velikonocích si kupujete beránka v čokoládě, ale to z vás nečiní „nepraktikující katolíky“. Už proto, že nic takového jako „nepraktikující katolík“ neexistuje.

Petr Kukal

Mgr. et Mgr. Petr Kukal
básník, spisovatel, publicista

ČLOVĚK MÁ VŽDYCKY ZAČÍNAT TAM, KDE JE NEJVĚTŠÍ CHUDOBA

Otec Jaroslav Brož se narodil se v roce 1963 v Náchodě. Vyrůstal v podkrkonošském městečku Červený Kostelec, v kraji, který je na české poměry mimořádně zbožný.

Jak sám říká: „V našem městě byla živá katolická farnost a také u nás bylo možné od druhé třídy navštěvovat náboženství ve škole a byl o to zájem.“ Nedaleko se nachází poutní místo Malé Svatoňovice, kam sourozenci s rodiči každoročně na slavnost Nanebevzetí Panny Marie pěšky putovali. O kousek dál leží též oblíbená Rokle. Jaroslav Brož je sídelním kanovníkem Vyšehradské kapituly, pedagogem a do nedávna byl též exorcistou. Službou modliteb za uzdravení a vysvobození jej pověřil kardinál Miloslav Vlk a kardinál Duka ho pak v této službě potvrdil.

Foto: Lucie Horníková / Člověk a Víra

Jaké jste měl dětství?

Velikým darem od Pána Boha bylo, že oba naši rodiče byli věřící. Navíc měli oba rádi život – je nás sedm sourozenců: čtyři bratři – a tři sestry. Všichni kluci jsme kněží. Maminka velkou část svého výkonného života strávila v domácnosti, protože se starala o rodinu. Tatínek neměl moc šancí se uplatnit tak, jak bych chtěl a jak by to odpovídalo jeho schopnostem, měl omezený výběr zaměstnání, protože předtím sloužil u PTP. A tak pracoval v místní továrně. Hodně sloužil ve farnosti jako varhaník a pak jako kostelník. Oba rodiče pro mě byli příkladem velké obětavosti.

Co bylo důležité pro Vaši křesťanskou formaci?

Základ byl určitě v rodině. Maminka milovala české světky – většina jmen mých sourozenců jsou jména českých světců, českých patronů. Akorát já jsem po tatínkovi. V tom nás hodně ovlivnila. Později, během života a v semináři, mě hodně oslovil sv. Dominik Savio a potom určitě sv. farář Arský. Během mého kněžského života mě pak velmi přitahoval sv. Jan Pavel II. a v Praze jsem se setkal se sestrami Matky Terezy [Misionářky lásky, pozn. red.]. Tak jsem začal více a do

hloubky objevovat Matku Terezu.

Existovaly náznaky, že se jednou stanete exorcistou?

To ani ne. Když jsme studovali v osmdesátých letech v semináři v Litoměřicích, tak jsme bezesporu o exorcismu něco věděli. Znali jsme životopis sv. Prokopa a dalších kněží a existovala kniha *Satan na Svaté Hoře*, taková knížečka ještě z první republiky. Já měl v souvislosti s exorcismem vždycky představu něčeho hodně mimořádného, co se běžně nevyskytuje. Pak postupně během kněžské služby, řekněme koncem devadesátých let a dál, jsem se začal bezprostředně setkávat s různými problémy lidí, třeba při rozhovorech v rámci duchovních cvičení. Lidé se přicházeli ptát nebo vyprávěli své zkušenosti s různými útlaky anebo dalšími výjimečnými věcmi. Začal jsem se postupně za ty lidi modlit, jak jsme se to dozvídali na různých seminářích, které tu v té době konali kněží zejména ze zahraničí. Určité okolnosti pak nahrály tomu, že jsem byl v roce 2010 ještě panem kardinálem Vlkem pověřen modlitbou exorcismu.

Za komunismu tato služba nebyla?

Na veřejnosti se o tom více méně neslyšelo. Je pravda, že jsem tehdy neměl bohaté kontakty s mnoha kněžími, zejmé-

na v neveřejné službě. Neveřejně, nebo dokonce tajně, někteří kněží jistě lidem sužovaným Zlým pomáhali. Tehdy mohl dát pověření k takové modlitbě jedině pan kardinál Tomášek, případně pan biskup Otčenášek. Je dost pravděpodobné, že ke konkrétním případům pověřili kněze, aniž se to někde zveřejnilo.

Co se musí stát v praktickém směru, aby někdo toto pověření dostal?

Tak především biskup musí o to mít zájem nebo musí vidět, že ta služba je potřebná. Nakonec *Kodex kanonického práva* mu ukládá, že v každé diecézi se má právě její biskup postarat o to, aby tato služba byla pokryta. Podle pokynů, které jsou i v *Úvodu do exorcismu* a v *Kodexu kanonického práva*, by měl vybrat kněze, který je teologicky dostatečně vzdělán, vede vyrovnaný život a má vyrovnanou povahu, je zdravě zbožný a samozřejmě už má za sebou nějaké pastorační zkušenosti.

Jsou ještě nějaké další osobnostní rysy, které člověku v této službě pomáhají?

Určitě je namístě určitá rozvážnost, protože je třeba ty skutečnosti posuzovat moudře, neunáhlovat se. Současně je ale potřeba určitá vytrvalost, vnitřní stálost a bezesporu po stránce kněžské láska

k duším; někdy je totiž hodně náročné vytrvat v doprovázení takových osob a službě jim. Je třeba opustit povrchní představy, že se jednou pomodlíme a všechno odejde. Služba duchovního osvobození a exorcismu je cesta s těmi lidmi, doprovázení.

Je to i forma určitého terapeutického zásahu?

Určitě. Nejde jen o to tomu člověku pomoci, aby byl mocí Kristovou osvobozen, ale je třeba ho vést k tomu, aby se jeho vnitřní duchovní dispozice zpevňovaly. Jak to říká Pán Ježíš v evangeliu – když se ten Zlý chce vrátit a vidí dům čistý, vymetený, aby se nevrátil s ještě větší silou. Je třeba vést člověka k pravidelné modlitbě, k životu ze svátostí, k obrácení srdce, vyjití z určitých zajetých kolejí, třeba nerést či sklonů k nějaké slabosti.

Lze stručně nastínit historický rámec služby modliteb za osvobození v českých zemích? Máme v českých dějinách nějakého významného exorcistu?

Víme, že duchovní boj sváděl svatý Prokop. Jde samozřejmě o legendu, ale za legendami je vždy historické jádro. Je to úplně logické. Vždycky jsem si uvědomoval, že tam, kde se začala šířit víra, šli před misionáři nějakí poustevníci nebo lidé, kteří daný prostor nejdříve duchovně očistili a promodlili, aby tamní lidé byli vůbec schopni Boží slovo přijímat a aby je neminulo, aby v nich mohlo vzklíčit a zakořenit. Víme také o případu ze Svaté Hory [viz následující text Josefa Miklíka, pozn. red.], kde se tomu věnovala řada kněží. Ale systematictěji se tomuto tématu, pokud vím, u nás z historiků ještě nikdo nevěnoval.

Je u nás v současnosti dostatek exorcistů? Kam se může člověk obracet při podezření, že jeho potíže nejsou přirozené povahy?

Abych pravdu řekl, přehled o počtech exorcistů není úplně snadný, praxe je různá. Někteří biskupové si vyhrazují, že nemají jmenovaného stálého exorcistu a říkají, že pověří vždy, když se vyskytne nějaký konkrétní případ. Každá diecéze by měla aspoň jednoho mít.

Je to „decentralizované“...

Existuje jedna webová stránka, která byla zřízená před několika roky www.exorcismus.eu. Měla by fungovat a mělo by to být organizačně zajištěno. Dotyčného vždy někam odkážou, ale nakolik je dostatečná kapacita kněží, kteří se tomu věnují, to si nejsem jist. Spíš si myslím, že není. Soudím tak podle množství dotazů, s nimiž se na mě z různých diecézí stále obracují.

V současnosti se člověk jen stěží vyhne silným názorovým rozepřím ve společnosti – i v církvi. A to v té míře, jako by už rozumná domluva nebyla možná. Vnímáte to taky?

Mezi lidmi vždy bylo nějaké názorové rozdělení. Jenže to nemělo tak široké rozměry. Dneska jsme komunikačně celosvětově propojeni, to je jedna věc: během krátké doby se obrovské množství lidí dá ovlivnit různými zprávami, často ideologicky zaměřenými s cílem manipulovat veřejnost. A druhá věc je, že dnes lidé mohou své názory snáze vyjadřovat. V dobách dávno minulých ne všichni uměli nějak kultivovaně psát či mluvit. V současnosti názorů zaznívá mnohem víc a mají efektivnější zesilovací nástroje typu sociální sítě. Rozporné názory se tak zvětšují. Příčina je ale asi vždy pořád stejná – zahleděnost do sebe, trvání si na svém, až do slabších či silnějších forem nějaké pýchy, snaha mít nad druhým navrch. A u těch velkých témat, jako je ochrana života nebo shoda či neshoda s pravdami evangelia, tam se bezesporu projevuje i útlak Zlého. Bezesporu. A co s tím? Kde je na místě říkat jasné slovo, je třeba říkat jasné slovo. Za určitých okolností je však otázka, jestli některé debaty není lepší spíše mírnit nebo do nich vstupovat pozitivně – službou lásky a svědectvím života. A určitě modlitbou: adresně se modlit za osvobození společnosti i konkrétních lidí, to určitě.

Když je člověk v milosti posvěcující, není pod těžkým hříchem, je možné, aby i nad takovým člověkem měl Zlý moc? Vždyť je pod vládou Kristovou?

I Ježíš byl pokoušen od Zlého. Teď jde o to, co se myslí tím, že Zlý má nad tím člověkem moc. Musíme si ujasnit, že pokud jde o to podstatné, to znamená o spá-

su a o směřování ke svatosti, tam Bůh Zlému nedovolí člověka přímo vrhnout do zkázy. Řečeno ještě jinak: Satan nikdy nemůže znásilnit svobodnou vůli člověka, aby ho donutil rozhodnout se pro peklo, pro zavržení. Pokud to člověk udělá, tak to činí s určitou, aspoň dostatečnou mírou svobody. Zlý působí na určité periferie. Z Božího připuštění má přístup na tělo člověka a potom do oblastí, které jsou křehčí, jako emoce, představivost, fantazie... A také na okolí – může působit na věci, působit třeba nějakou škodu. Tím může nepřímou, ale někdy dosti účinně a silně naléhat na to, aby se ho člověk bál nebo se podle něj rozhodoval. A proč to tak je? Je v Božím plánu ukázat nám, že On – Bůh – má nad ním moc. A ještě jedna věc vstupuje do diskuse: ďábel je padlý anděl – duchová, stvořená bytost. Můžeme říct, že když Bůh něco nebo někoho stvoří, uzavře s ním smlouvu: Já tě uvádím do bytí a budu ti věrný. Stvořil jsem tě dobrego a budu svému dílu věrný. Že se svobodné inteligentní bytosti vzepřely Bohu, je jejich věc. To, co do nich Bůh vložil na počátku, neodvolá. On ví, že jsou zlé, že se postavily proti němu, že škodí jeho stvoření, ale svoji moc nad nimi ukáže jiným způsobem, než aby je „vymazal“ z existence. Odpovědí na to je pro lidi hlavně Ježíš Kristus. Bůh poslal svého Syna, a tak nad Zlým zvítězil. Nad Zlým proto nemůžeme vítězit jiným způsobem, než jak to dělal Ježíš.

Na jedné přednášce jste mluvil o tom, že „dnes Zlý útočí hodně tam, kde jde o lásku, vznikání a rozvoj nového života“, neboť v „lásce je člověk nejbližší Bohu“.

Postupem doby jako by se to stupňovalo, je to intenzivnější a rafinovanější. Nebo je to jen zdání, jelikož jsme děti své doby?

Myslím si, že ano, a potvrzuji to i exorcistické světu. Ten boj je v něčem náročnější přímo ve službě exorcistů, ale i kolem. Patrně žijeme v období, kdy z nějakého důvodu, který zná jen Boží moudrost, je Zlému popřán nějaký větší prostor. Ale vina je také na straně nás lidí a církve. Kolik jen existuje různých způsobů, jak se zkracuje a zužuje prostor pro modlitbu. Kolik lidí, kteří dnes berou do ruky

Foto: Jakub Šerých / Člověk a Víra

mobil, se dřív modlili. Dřív byl od spousty věcí člověk uchráněn a nemusel je zpracovávat. Měl mnohem víc možností, jak setrávat v tichu a modlitbě. Začalo to už televizí. A potom když se v církvi jednostranně zdůrazňuje aktivismus a chybí duchovní fond. Když se dělájí věci, které ne vždycky jsou nezbytné nebo plodné pro spásu, pro misi. Napodobují se některé činnosti tohoto světa.

Vliv Zlého umocňují též komunikačními prostředky. Komunikaci v podobě internetu využíváme k mnoha dobrým věcem, ale obrovským způsobem to zaplňuje i zlo.

Je to o to silnější, že se to úzce váže k naší každodennosti...

Ano, tam, kde mladí lidé nemají už od dětských let upevněné určité návyky, jakousi sebekázeň a nedokážou si svůj čas rozdělovat a nakládat s ním racionálně, tak toto je úplně zahltí. Vstupních bran Zlého je dnes mnohem víc nebo jsou přístupnější. Mnozí lidé jsou duchovně křehčí a schází jim účinná obrana.

Existuje protitlak? Je někde ve společnosti více lásky?

Znám mnoho mladých lidí, kteří třeba vyrůstali v neúplných rodinách, v nichž se silně projevuje ten dobrý základ, který je vložený do lidské přirozenosti od Pána Boha. Tyto lidi nesmírně obdivuji. Vidím v tom opravdu i působení Ducha Svatého. A řada lidí, kteří mají vysloveně rozbité životy – aspoň po té vnější, materiální stránce – třeba lidé bez domova a na

ulici, tak i mezi nimi se najdou krásné případy ušlechtilého přístupu k druhým, otevřenosti pro víru, takové prosté, ale velice hluboké víry, modlitby... Existují různé iniciativy... hodně mezi mladými jsou lidé, kteří třeba milují adoraci, modlitbu. Ale i mezi nevěřícími je silná přirozená pozornost pro to, komu pomoci. A to je povzbudivé.

Jak odpočíváte?

Nezbytná je modlitba. Když musím hodně mluvit, tak pak mám velice rád tichou modlitbu, tichou jednoduchou adoraci. Pomáhá mi taky moc duchovní četba, stále víc a víc zjišťuju, že když člověk ze sebe vydává, je potřeba přijímat, aby si duše skutečně odpočala a čerpala... Po té přirozené stránce si velmi odpočinu při aktivní hře na varhany nebo klavír. Jen tak pro sebe... Tam zapomenu na všechny dotěrné nebo vyčerpávající myšlenky a starosti. A potom mi také velmi pomáhá odpočívání práce na zahradě nebo procházky v přírodě.

Nějaké doporučení pro duchovní četbu?

Teď mám jednoho oblíbeného amerického autora, velkého znalce sv. Jana od Kříže, který je blízko sestrám Matky Terezy. Jmenuje se Donald Haggerty. A potom samozřejmě klasické věci – sv. František Saleský, sv. Terezička, Matka Tereza, od níž už taky vyšlo několik knih. Mám také rád syrské duchovní autory – sv. Efréma či Izáka Syrského.

Co jste si vzal od Matky

Terezy pro svou službu?

Ona za svého života svým příkladem, jednoduchými postřehy, radami a podporou hodně vedla kněze. Z hlediska duchovního života je to její určitá jednoduchost a prostota. To myslím koresponduje s životem člověka–misionáře, který je ve své službě hodně vytížený. Jak to ona sama říkala: pokud má být člověk skutečně misionářem a přinášet Krista, tak s ním musí být hluboce spojen i v tomto náročném způsobu života a služby. Takže také její přístup k Bohu je takový velice přímočarý a jednoduchý. Veškerý svůj vztah k Ježíši založila na naslouchání, na „žíznící lásce jeho srdce“. To pro ni nebyla žádná prázdná fráze, ale žitá skutečnost, a promítá se do všeho.

A potom to má ještě praktickou stránku: člověk má vždycky začínat tam, kde je největší chudoba. Přičemž ona ji nechápala jenom materiálně: kde je největší nouze konkrétního člověka, tam se zaměřit, tam investovat a tam s ním nést kříž.

Dal byste čtenářům nějakou radu či povzbuzení?

To nám dává jádro naší víry. Pokud jde o vzdorování moci temnoty a Zla, Pán Ježíš už skutečně zvítězil. Hezky to řekl papež Jan Pavel II.: církev má účast na Ježíšově vítězství nad mocí temnoty. Samozřejmě, jeho vítězství je pro nás ve světě stále otevřenou skutečností, nezakoušíme ho v čisté podobě, ale stále ještě uprostřed boje. Ale jistotu o něm už máme. To je jedna věc. A potom prakticky, jak pomáhat lidem, kteří se cítí nějak napadáni zlem nebo jsou slabí: naučit se pravidelnému rytmu života, skutečně pravidelnému, a praktikovat jej. Vytvářet si v životě takovou síť, v průběhu dne se modlit běžné modlitby, ale dělat to věrně a s živou vírou. Modlitba růžence, střelné modlitby, opakovat si Boží slovo – stačí věta z evangelia. Jako taková pevná struktura nebo síť se doporučuje zavést si ráno, v poledne a večer modlitbu *Anděl Páně*. Toto jsou určité zkušenosti, které se zakládají na starobylé tradici řeholního života. Dávno se ukázalo, že lidé, kteří takto začali žít a uspořádávat si život, dávali mu řád, měli také mnohem méně problémů a obtíží se Zlým.

za rozhovor děkuje Jan Šindelka

DAR MILOVANÉ RODIČCE BOŽÍ

Filmy jako *Rosemary má dítě*, *Vymítač ďábla*, *Satan přichází* či *V moci ďábla* se dodnes těší velké oblibě. Tísňivá atmosféra těchto snímků, působivé efekty vyvolané přítomností Zlého, to vše jako by bylo cizorodé vůči všemu, čím dnes žijeme, a to je přitažlivé. Kniha *Satan na Svaté Hoře* P. Josefa Miklíka se jim po vnější stránce podobá, ale v jádru jde o jiný žánr. O jakousi až erbenovskou baladu v próze – a s dobrým koncem. Jako doplnění k rozhovoru s otcem Jaroslavem Brožem přinášíme předmluvu k této knize a v dalším čísle *Monitoru* zveřejníme pár komentovaných ukázek z ní.

Přiznávám se upřímně, že jsem dlouho váhal, mám-li psát o věci tak choulostivé. Vím dobře, že moderní člověk má pro pouhou zmínku o ďáblu jen útrpný úsměv a s netajeným despektem shlíží na každého, kdo věří dosud v peklo. Proto si dovedu domyslet, jak uvítá nevěrečná věda mou práci. Mé jméno bude zase vláčeno novinami a četným redaktorům budou hrůzou vstávat vlasy nad „středověkem“, kterým se opovažuji kaliti jejich světový názor.

Takových nepřátel se však nelekám. Sám Kristus o nich pravil: „Neuvěří, ani kdyby někdo vstal z mrtvých“ (Luk. 16, 31). Právě naopak. Pokládal bych si za zbabělost, tajiti historicky zaručenou pravdu jen proto, že vytrhuji někoho ze sladkého spánku, do kterého se uměle ukolébá. Zato vážné polemiky se nebojím, protože každé tvrzení mohu doložit hodnověrnými prameny, o kterých se zmíním až později. Prozatím prohlašuji, že sám jsem nepřidal ani jediné podrobnosti. Co tvrdím, čerpal jsem z výpovědí současných svědků, z nichž mnozí žijí až dodnes. Celá dvě léta studoval jsem svědomitě tento zajímavý případ a nešetřil žádného nákladu, jen abych se dopídl pravdy. Čtenáři by se jistě podivili, kdybych jim prozradil, kolik mne stály jen dopisy, které bylo třeba rozeslati. Nezamlčím ani velikých stínů, které jsem našel v životě Juliány a které kalí celkový obraz omilostněné dívky. Pravda je mi nade všecko. Kde se mi nepodařilo dojití naprosté jistoty, je pochybnost po každé naznačena. Proto doufám, že se také moji odpůrci budou řídit zásadou Husovou: „Prosím vás, abyste se milovali... a pravdy každému přáli.“

[...]

Abyste se mi však správně rozumě-

Foto: Jakub Šerých / Člověk a Věra

lo! Nechci rozhodovati, byla-li Juliána opravdu posedlá čili nic – i když sám jsem o pravdivosti úplně přesvědčen. Budu jen popisovati, co vypovídají současné prameny – konečný úsudek ponechávám čtenáři. Tak se musí rozuměti mým slovům, i když užívám výrazů ďábel, posedlost apod. Číním to spíše jen proto, abych se uvaroval ustavičného opakování. Snad ani nemusím zdůrazňovati, že se ve všem podrobuji známému dekretu Urbana VIII. To platí zvláště tam, kde se zmiňuji o zázračné pomoci Matky Boží. Všechny takové výpovědi mají pouze autoritu lidskou.

Vím dobře, jak strašně se pomstil ďábel všem, kteří se přičinili na Svaté Hoře o jeho vypuzení. Ne nadarmo psal apoštol Pavel: „Náš boj není proti tělu a krvi, nýbrž proti knížetstvím a mocnostem, proti světovládcům této temnoti, proti duchům zlým v povětří.“ (Et.6, H.) Proto marně se bráním myšlence, že ani já nebudu ušetřen. Několikrát jsem opravdu zakolísal a vážně si položil otázku, nebylo-li by lépe, kdybych své studie neuveřejňoval. Rozhodl jsem se jinak, protože

čest Matky Boží mi velela, abych nemlčel. Uzdravení bavorské dívky je v dějinách Svaté Hory zjevem tak ojedinělým, že zasluhuje podrobnějšího rozboru.

Kniha má být darem milované Rodičce Boží k dvoustému výročí její korunovace na Svaté Hoře.

A ještě důležitou poznámku. Čtenáře prosím, aby knihu nečetl z pouhé zvědavosti. To by byla příliš malá odměna za velkou námahu, s jakou jsem celá dvě léta pracoval a sbíral potřebné doklady. Můj účel je mnohem vznešenější. Chci naplnit věřící duše zase posvátnou bázní před hříchem a jeho původcem – ďáblem. Není třeba, abychom se úzkostlivě strchovali, protože vítězný Kristus zlomil moc i tohoto nepřítele. Bylo by však opovážlivým sebeklamem, kdybychom viděli v ďáblu jen strašáka pro malé děti. Vážný pozorovatel se přesvědčí o zázračné moci, jakou dal Kristus katolickému knězi a opět si zamiluje svěcenou vodu a jiné svátostiny, které z našich rodin skoro úplně vymizely.

– Josef Miklík, C.Ss.R, 1932

CO ZNAMENÁ „VĚŘIT SRDCEM“?

Španělská biskupská konference nedávno publikovala rozsáhlou doktrinní nótu o roli emocí v aktu víry s příznačným názvem *Cor ad cor loquitur* – „Srdce mluví k srdci“.

Motto, jež si kdysi zvolil sv. John Henry Newman a které převzal od sv. Františka Saleského, vystihuje základní křesťanskou intuici: vztah mezi Bohem a člověkem není pouze intelektuální ani pouze morální, ale zasahuje celé lidské bytí – rozum, vůli i emoce.

Otázka role emocí ve víře je dnes mimořádně aktuální. V prostředí pozdně moderní kultury, kterou filosof Alasdair MacIntyre označil za „emotivistickou“, se totiž stále častěji setkáváme s tendencí redukovat pravdu na subjektivní pocit. Víra pak může být chápána především jako intenzivní duchovní zážitek. Jak však připomíná encyklika *Lumen fidei*, víra redukovaná na pouhý pocit se stává „krásnou pohádkou“, která se mění podle nálady člověka a není schopna nést život v čase.

Emoce patří k víře – ale nejsou jejím základem

Křesťanská tradice nikdy emoce z duchovního života nevyklučovala. Naopak. Bible je plná obrazů Božího citu k člověku – od mateřské něhy v prorockých textech až po slzy Krista nad Lazarem či Jeruzalémem. Druhý vatikánský koncil připomíná, že Kristus „myslel lidským rozumem, jednal lidskou vůlí a miloval lidským srdcem“ (*Gaudium et spes*, 22). Vtělení tedy zahrnuje i oblast lidských pocitů. Právě proto může být radost, pokoj nebo duchovní útěcha autentickou součástí života víry. Tradice duchovního rozlišování – například u sv. Ignáce z Loyoly – dokonce pracuje s pojmy „útěchy“ a „neútěchy“ jako s důležitými signály v duchovním životě.

Problém nastává ve chvíli, kdy se emoce stanou měřítkem pravdy víry. Křesťanská víra totiž není primárně reakcí na subjektivní prožitek, ale odpovědí na objektivní událost: Boží zjevení v Ježíši Kristu. Jak připomíná Benedikt XVI., křesťanem se člověk nestává přijetím určité ideje, ale setkáním s osobou Krista (*Deus caritas est*, 1).

Foto: Lucie Horníková / Člověk a Víra

Nebezpečí „duchovního emotivismu“

Biskupové ve své nótě upozorňují na riziko, které lze označit jako duchovní emotivismus: víru, která je závislá na intenzitě prožitku. Taková spiritualita může vést k neustálému hledání nových „silných zkušeností“ – konferencí, modlitebních setkání nebo duchovních akcí –, které mají vyvolat určité emocionální rozpoložení. Tento přístup má dvě slabiny. Zprv je nestabilní: emoce jsou proměnlivé a samy o sobě nedávají životu pevný směr. Zadruhé mohou být snadno manipulovatelné. V prostředí silných skupinových emocí se může vytvořit tlak, aby člověk „prožíval totéž“ jako ostatní – jinak má pocit, že jeho víra je nedostatečná.

Tradice mystiky přitom ukazuje opak. Velcí světcí – od Jana od Kříže po Terezi z Lisieux – často procházeli dlouhými obdobími duchovní „suchosti“. Ukazuje se tedy, že absence pocitů nemusí být znamením slabé víry, ale naopak cestou jejího očištění.

Co tedy s novými formami spirituality?

Současné evangelizační iniciativy často pracují s emocemi: hudbou chval, symbolickými gesty, kreativními formami modlitby – například kresbou či tancem. Tyto formy mohou mít své místo, pokud pomáhají člověku otevřít se Bohu. Afektivní rozměr víry totiž nelze potlačit; člověk není čistý intelekt. Zároveň však platí, že autentická křesťanská modlitba má vždy určitý řád: je trinitární, je zakotvena ve slově Božím a vr-

cholí v liturgii církve. Pokud se modlitební praxe oddělí od této objektivní struktury víry, může se proměnit spíše v psychologickou techniku než v kontemplaci. Křesťanská tradice proto vždy kladla důraz na harmonii tří dimenzí: pravdy, vůle a citu. Jak připomíná Benedikt XVI. v encyklice *Caritas in veritate*, láska bez pravdy se redukuje na sentimentalismus.

Víra jako jednota srdce

Klíčovým pojmem celé nóty je „srdce“. V biblickém i teologickém smyslu není srdce pouze sférou emocí, ale centrem lidské osoby, kde se spojují rozum, vůle i cit. Jak píše papež František v encyklice *Dilexit nos*, právě v srdci se sjednocují všechny dimenze lidského života. Křesťanská víra tedy není ani čistě intelektuální souhlas s pravdami víry, ani pouhý emocionální zážitek. Je to odpověď celé osoby na Boží lásku – odpověď, která zahrnuje rozum, vůli i cit.

A právě v této integraci spočívá pravý význam Newmanova motto: *cor ad cor loquitur*. Víra není pouhý pocit – ale ani pouhá myšlenka. Je to setkání dvou srdcí.

Magdaléna Misterková

Mgr. Magdaléna Misterková
publicistka

KNĚŽSTVÍ JEŽÍŠE KRISTA A ÚČAST NA NĚM

V rámci jedné synodální diskuse zaznělo, že kněžím jejich kněžství brání v přiblížení se lidem. Pokud však máme na mysli Kristovo kněžství, jehož je kněz nositelem, pak je situace zcela opačná.

Podstatnou funkcí každého kněžství je přinášení obětí Bohu za lid. Jak zdůrazňuje autor Listu Židům, každý kněz bývá ustanovován k tomu, aby obětoval dary a oběti (Žid 8,3). Vlastním úkolem kněze je tedy být prostředníkem mezi Bohem a lidmi. Účelem tohoto prostřednictví je v první řadě přinášení obětí na smíření s Bohem, tedy na odpuštění hříchů (Žid 5,1). Starozákonní kněží přinášeli jako obětní dar pouze věci pozemské, stvořené, avšak nic stvořeného nemůže být předloženo Bohu jako obětní dar odpovídající jeho nekonečné dokonalosti.

Novozákonní kněžství...

... tedy kněžství Ježíše Krista, spočívá v tom, že je skutečným prostředníkem mezi Bohem a lidmi (1 Tim 2,5) jakožto pravý Bůh a pravý člověk. Základem kněžství Ježíše Krista je spojení jeho božství a lidství. V Kristu tak došly naplnění všechny starozákonní předobrazy pro kněžskou službu, a to jak s ohledem na prostřednictví mezi Bohem a lidem, tak s ohledem na hodnotu oběti. Nová smlouva zpečetěná Kristovou krví je nová prakticky ve všech částech, které k přinášení oběti, tedy k výkonu kněžské služby náleží. Jediné, co zůstává, je skutečnost, že oběť je přinášena Bohu. Ostatní části jsou již nové: viditelný obětní dar již nezastupuje obětujícího, ale Kristus přinášející tuto oběť je sám obětí. Obětující kněz a oběť jsou tedy totožní. Oběť již také není přinesena pouze za jednotlivce nebo za úzký okruh lidí, protože nová smlouva založená na této oběti je otevřena všem. Avšak největší rozdíl spočívá ve skutečnosti, že Kristus nejen jako člověk tuto oběť (sám sebe) přináší, nýbrž zároveň ji jako Bůh přijímá spolu s Otcem, s nímž je jediným Bohem. Nová oběť je Bohem přijata již na základě její vlastní hodnoty, a nikoli pouze jako předobraz, protože Kristova oběť plynoucí ze spojení jeho božství a lidství má nekonečnou hodnotu.

Andrea del Verrocchio: Křest Ježíše Krista (cca 1475)

Kristovu oběť není třeba opakovat...

... již bylo dosaženo cíle, kterým je odpuštění hříchů a smíření s Bohem. To, co oběti Starého zákona nemohly dosáhnout ani při neustálém opakování, získal Kristus svou jedinou obětí, když prolitím své krve získal lidem jednou provždy věčné vykoupení (Žid 9,12). Kristova oběť nekonečné hodnoty tak dostatečně vyvážila nekonečnou urážku Boha spočívající v hříchu. Význam oběti nové smlouvy ovšem nespočívá pouze v dokonalém zadostiučinění za hříchy, nýbrž zároveň také v posvěcení člověka. Kristus svou jedinou obětí přivedl k dokonalosti ty, které posvěcuje (Žid 10,10).

Nová smlouva uzavřená mezi Bohem a lidmi za účelem odpuštění hříchů a získání posvěcení je definitivní, a proto také neměnná. Tato smlouva zpečetěná navěky jedinou dokonalou obětí má proto nové, jediné a neměnné kněžství. Vzhledem k tomu, že dokonalá oběť a obětující kněz jsou totožní, je jediným knězem Nového zákona Ježíš Kristus, který jakožto Velekněz nové a věčné smlouvy doko-

nale zadostiučinil za hříchy všech lidí, a tak získal věčné vykoupení (Žid 9,12). Kromě kněžství Ježíše Krista tak v církvi neexistuje žádné jiné kněžství.

Kristovo kněžství nepřechází na nikoho jiného a má věčné trvání, protože věčně trvá jeho kněžská důstojnost, a toto kněžství nemůže být nikdy ukončeno, protože Kristus nikdy nepřestane být Bohem a člověkem. Pokud by Kristovo kněžství netrvalo navěky, musela by se jeho oběť stále opakovat a tím by se muselo také opakovat jeho utrpení (Žid 9,26). Avšak v kněžském úkonu se kromě přinesení oběti nachází také dokonání této oběti, které spočívá v dosažení cíle pro ty, za něž byla oběť přinesena (svatý Tomáš Akvinský). A cílem oběti, kterou Kristus přinesl, byla věčná dobra, vykoupení (Žid 9,11n), které nám takto získal.

Služebné kněžství – služba v osobě Krista (*in persona Christi*)

Kristus jako jediný kněz nové smlouvy a pravý prostředník mezi Bohem a lidmi nemůže být nikým nahrazen. On je pra-

Nicolas Colombel: Kristus uzdravuje slepého (1682)

men veškerého kněžství, což znamená, že každý z jeho služebníků má pouze účast na jediném kněžství Kristově. Účast na Kristově kněžství je dvojí: všeobecné kněžství všech věřících a služebné kněžství. Ačkoli je obojí účastí na jediném kněžství Kristově, přece se tyto způsoby účasti od sebe liší nejen stupněm, nýbrž podstatně.

Všeobecné kněžství spočívající v osobní účasti na Kristově díle posvěcování světa nutně potřebuje prostředky posvěcení, které se udílejí především ve svátostech. Je nezbytné, aby svátosti byly věřícím zprostředkovány, protože lid sám si svátosti udělit nemůže. Boží lid, i když je tělem Kristovým, nepředstavuje osobu božského Vykupitele a také není prostředníkem mezi sebou a Bohem. Boží lid proto nemůže nikdy být nositelem kněžské moci (Pius XII.). Věřící potřebují zprostředkování hodnot, které jim Kristus získal, aby mohli plnit své poslání a dosáhnout spásy. V Kristově těle církvi každé dobro vychází z moci Hlavy a rozlévá se ve prospěch všech údů. Věřící jako údy těla Kristova proto nezbytně potřebují mít možnost účastnit se v aktuálním čase a na konkrétním místě činnosti Krista jakožto Hlavy církve.

Sám Kristus svěřil tento úkol apoštolům, když je posílá, tak jako byl on sám poslán Otcem (Jan 20,21). A právě tato návaznost poslání apoštolů na poslání samotného Krista je nejhlubším základem svátostného kněžství. Poslání apoštolů má svůj nejvlastnější původ v samém nitru Nejsvětější Trojice, když odpovídá poslání Syna Otcem. Z toho důvodu není možné v církvi jakožto v Božím

lidu Nové smlouvy jiné poslání než od Krista. Je to Kristus, kdo dává církvi apoštolský úřad, spočívající v pokračování jeho spásného díla, a proto žádné společenství nemá moc udělit tento úřad samo sobě nebo jím někoho pověřit. Tak jako Syn vychází od věčnosti z Otce a je Otcem v čase poslán na svět (Gal 4,4), tak Kristus sám toto své poslání a svou moc předává apoštolům jakožto reálnou, nadpřirozenou kvalitu, která uschopňuje k udělování Kristem ustanovených svátostí a k vedení Božího lidu. Služba apoštolů a jejich nástupců, biskupů a kněží, je tedy pokračováním činnosti samotného Krista. Právě tato skutečnost je smyslem služebného kněžství: zprostředkovávat všem údům těla Kristova jeho milosti. Z toho důvodu se tento svátostný podíl na Kristově kněžství nazývá služebné kněžství, protože služba vysvěceného kněze je zde pro církev, slouží tedy k rozvinutí všeobecného kněžství celého Božího lidu, jelikož žádné společenství nemá moc si udělit úřad, který sám Kristus svěřil apoštolům. Pro existenci církve je tedy služebné kněžství nezbytné jakožto jeden z jejích konstitutivních prvků (sv. Jan Pavel II.).

Nenahraditelnost této služby pro církev...

... spočívá v uzpůsobení konkrétních věřících (vysvěcených kněží) k takové účasti na jediném kněžství Kristově, že sám Kristus koná skrze tyto své služebníky. Kněz sám tedy není prostředníkem mezi člověkem a Bohem. Jediným skutečným prostředníkem je Ježíš Kristus, jehož pozice je absolutně nenahraditel-

ná. Jako pravý Bůh a pravý člověk se stal pravým prostředníkem (Žid 9,15), když fakticky, a nikoli pouze obrazně spojuje obě strany. Jestliže Kristus jako Velekněz Nové smlouvy je jediným a pravým prostředníkem mezi člověkem a Bohem, pak služba apoštolů a jejich nástupců plynoucí z Kristova ustanovení a z přijatého svěcení je činností samotného Krista jakožto Hlavy církve. Apoštolové a jejich nástupci proto jednají mocí a v osobě samotného Krista. Úkony plynoucí ze svátosti kněžství jsou proto úkony samotného Krista. On je primární udělovatel každé svátosti, když sám obětuje své tělo, odpouští hříchy a uděluje svoji milost. Proto když posvěcení služebníci konají svátostné úkony, koná je sám Kristus. Vysvěcení služebníci působí při udělení svátostí jako nástroje a nástroj nepůsobí vlastní mocí, nýbrž mocí toho, kdo jej používá (sv. Tomáš Akvinský).

Služebné kněžství umožňuje Kristu být přítomen a jednat uprostřed svého lidu. Služba kněze je pokračováním činnosti samotného Krista. Když kněz říká toto je moje tělo, tak nikoho ani nenapadne, že by to bylo tělo kněze, nýbrž Tělo Pána Ježíše. A tato skutečnost se týká také ostatních svátostí. Například ve svátosti smíření, když kněz uděluje rozhřešení a říká: „Já tě rozhřešuji (*ego te absolvo*)“, tak ono „já“ není „já“ zpovědníka, nýbrž „já“ samotného Krista“ (Benedikt XVI.).

Služebné kněžství tedy nezabráňuje jeho nositeli v přiblížení se lidem. Toto poslání je tu naopak proto, aby kněz byl lidem blízko, avšak ne on sám, nýbrž tím, že věřící se díky jeho službě setkají s Kristem, který skrze svého kněze sám působí uprostřed svého lidu.

P. Šimon Polívka

P. ICLic. Mgr. Šimon Polívka Ph.D.
farář ve Vejpřtech, člen Diecézního soudu
litoměřické diecéze

DIA–LOGOS

Zdá se, že svět konečně našel nového spasitele. Ne v Betlémě, ale v serverovnách. Umělá inteligence má odpovědět na otázky, které si člověk neumí ani správně položit. A tak není divu, že se očekává, že první encyklika papeže Lva XIV., která by na svět měla přijít brzy, bude právě o ní. Zřejmě se dá očekávat, že zazní, že problém není v technologii. Problém je v člověku.

Stačí se podívat zpět. Před šedesáti lety Řím přijal smíšená manželství – krok, který měl být pastoračně citlivý. A jistě byl. Ale zároveň otevřel dveře otázce, která nás pronásleduje dodnes: kde končí milosrdenství a začíná rezignace na pravdu? Kolikrát jsme dnes svědky toho, že se pod záminkou „doprovázení“ přestává vůbec mluvit o obrácení?

Zvláštní je, že v době, kdy se tolik mluví o milosrdenství, mizí jeden z jeho základních skutků: hříšníky napomínat. Jako by to bylo něco neslušného, nepatřičného, téměř násilného. Jenže křesťanství bez pravdy není milosrdenstvím, ale pouhou zdvořilostí. A zdvořilost ještě nikoho nespasila, připomněl ve svém komentáři na *Pch24.pl* Adrian Fyda.

Pravda se dlouhodobě stává podezřelou kategorií. Kdo ji vysloví, riskuje, že bude označen za necitlivého, rigidního nebo – v lepším případě – „málo dialogického“. Přitom právě dialog se stal novým zaklínadlem. Filozof Jürgen Habermas, jenž opustil tento svět letos 14. března, stavěl společnost na komunikaci. Jenže dialog bez pravdy je jen zdvořilá výměna názorů, kde se nikdo nesmí dotknout podstaty věci. V komentáři na stránkách české sekce *Radia Vaticana* se dočteme i toto: „Podobně jako Joseph Ratzinger nachází Habermas příklad společnosti postavené na dialogu v de-

Foto: Jarmila Fussová / Člověk a Vira

mokracii, jak ji chápeme v současnosti. Zásadním problémem ovšem je, zda je demokracie myslitelná bez předchozích apriorních východisek. Habermas se s Ratzingerem shodují, že něco takového není možné; liší se pochopitelně v tom, kde takové základy hledat. ... Nás křesťany Habermas učí důležité pozornosti: jak se vyhnout pokušení stát se podrouškou křesťanství ideology. I v tom se s Josephem Ratzingerem shoduje – nebýt ideologem totiž znamená neskrývat se za předsudky (např. vůči sekulárnímu humanismu) a nevydávat se myšlenkovými zkratkami, které nemají příliš mnoho společného se skutečným rozumovým tázáním, s opravdu logickým dia–logem. Pro nás křesťany zde zaznívá s velkou měrou důležitosti odkaz na *Logos*, který se stal Tělem (Jan 1,14) jako projev Božího sebesdělení (Žid 1,2). Jako křesťané věříme, že Bůh v Trojici jediný je *Dialog*.“

Sledujeme spory kolem mediálně známých postav, jako je biskup Barron, a máme pocit, že nejde ani tak o evan-

gelium, jako spíš o jeho „přijatelnou verzi“. Aby neurazilo. Aby nevybočilo. Aby nebylo příliš náročné. Jenže evangelium vždy bylo náročné. A také osvobozující.

Možná právě proto je tak příznačné, že se dnes tolik řeší umělá inteligence. Stroje totiž nemají svědomí. Nemusí zápasit s pravdou. Nemusí milovat. A především – nemohou se obrátit. Člověk ano. A právě v tom je jeho velikost i drama.

Křesťanství nestojí na dokonalosti, ale na pravdě, která se nebojí vstoupit do lidské slabosti. Bůh se stal člověkem. A to je zpráva, která se do žádného systému nevejde. A je potřeba znovu objevit něco mnohem staršího a nepohodlnějšího: svědomí. Protože budoucnost církve – a možná ani světa – nebude určena tím, co všechno dokáže stroj.

Ale tím, zda člověk ještě dokáže rozlišovat mezi pravdou a iluzí. A zda se podle toho odváží žít.

–zd–

MONITOR – publicistický čtrnáctideník. ISSN 1214-8458. MK ČR E 15474.

Šéfredaktorka: Zdeňka Rybová. Redakční rada: Mgr. Roman Cardal, Ph.D.; P. Mgr. PhDr. Štěpán Filip, Ph.D., OP; Mgr. Andrej Kutarňa; Ing. Vojtěch Macek; Jan Šindelka; Mgr. Radim Ucháč. Teologický poradce: P. Mgr. Evermod Jan Sládek OPraem.

Vydávání *RC Monitoru* je možné jedině díky zaslaným darům. Náklady na přípravu, tisk a distribuci jednoho čísla vycházejí asi na 40 Kč, což za rok činí 960 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

Vydavatel: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha, e-mail: redakce@rcmonitor.cz, číslo účtu: 2400089111/2010

Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského čj.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010.